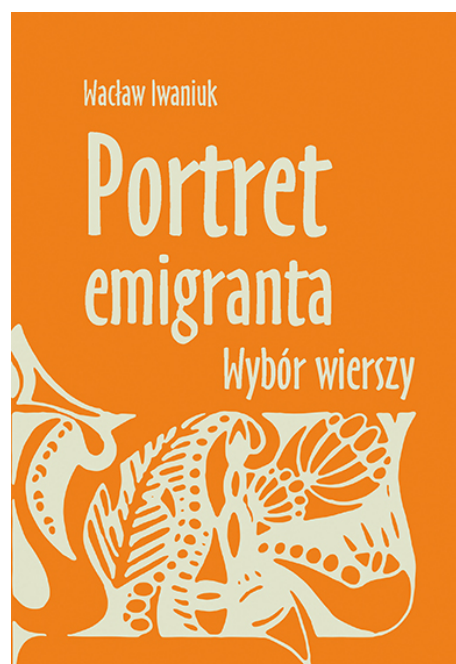

Wacław Iwaniuk, „Portret emigranta. Wybór wierszy”, Lublin 2021

Ja wybrałem miejsce na ziemi

*Nie jestem aż tak niepobożny
by Bogu odbierać jego boskość
niech o to martwi się Niebo
ja wybrałem miejsce na ziemi
między Lublinem a Chełmem
pola w kąkolach i ostach
i ludzi którzy tam żyją
uparci jak sama ziemia
pełna rozmokłych torfowisk
i jałowego łu.*

Wacław Iwaniuk

Wacław Iwaniuk urodził się 17 grudnia 1912 roku w Chojnie Starym koło Siedliszcza w powiecie chełmskim, zmarł w Toronto 4 stycznia 2001 roku. Uczęszczał do szkoły powszechnej w Siedliszczu, gdzie upłynęło mu dzieciństwo. W latach 1929–1934 kontynuował naukę w Seminarium Nauczycielskim Męskim w Chełmie. W roku 1936 rozpoczął studia (przerwane przez wybuch wojny) na wydziale prawno-ekonomicznym Wolnej Wszechnicy Polskiej w Warszawie. Zadebiutował w 1933 roku w „Kuzni Młodych” wierszem „Pieśń o chlebie”. Wybuch wojny zastał poetę w Argentynie, skąd przez Włochy dotarł do Francji, gdzie zgłosił się na ochotnika do polskiego wojska. Walczył pod Narwikiem, potem w Pierwszej Dywizji Pancерnej generała Maczka. Po wojnie przebywał w Anglii, gdzie studiował w Cambridge. Porzucił studia i w 1948 roku popłynął do Kanady. Parę lat wędrował przez Amerykę, aby wreszcie osiaść w Toronto. Na emigracji w Kanadzie poświęcił się dziełu przechowania i ożywienia polskiej tradycji historycznej i literackiej. Zasłynął również jako twórca i autor polonijnego kabaretu „Smocza Jama”, w którym prezentował znakomite szopki polityczne. Opublikował kilkanaście tomów poezji, o współpracę z emigracyjnym poetą zabiegały wszystkie renomowane polskie pisma ukazujące się na Zachodzie, choćby paryska „Kultura” czy londyńskie „Wiadomości”. Publikował także w „Polsce Walczącej”, „Myśli Polskiej”, „Życiu”, „Pamiętniku Literackim”. Zdołał wyrosnąć na czołowego przedstawiciela poezji polsko-kanadyjskiej, mógł też

poczuć się dowartościowany monografią swojej twórczości pióra Mai Elżbiety Cybulskiej „Wacław Iwaniuk, poeta” (Londyn 1984). Dopiero w roku 1987 wybory wierszy Iwaniuka poczęły pojawiać się w krajowych wydawnictwach „podziemnych”. Pierwszą jego książką wydaną po wojnie w Polsce był tomik „Kartagina i inne wiersze” (Lublin 1987). Prawdziwy przełom nastąpił w roku 1989. Wówczas w oficjalnym wydawnictwie, w Bibliotece „Więzi”, ukazał się obszerny wybór wierszy „Powrót”. Tytuł był znamieny. Do krajowego czytelnika powracała wreszcie objęta całkowitym zakazem twórczość wybitnego poety, dostępne stały się tomy „Zanim znikniemy w opactwie kolorów” (1991), „Moje obłąkanie (1991), „W ogrodzie mojego ojca” (1998). W pięć lat po śmierci, w 2006 roku sprowadzona została do kraju urna z prochami poety. Została złożona do grobu na cmentarzu w Siedliszczu.

Wiersze wybrał i posłowiem opatrzył Zbigniew Włodzimierz Fronczek. Publikacja ukazała się w serii Książki Duma Lublina – Lubelska Biblioteka Stowarzyszenia Pisarzy Polskich. Powstała dzięki wsparciu finansowemu Instytutu Literatury w ramach Tarczy dla Literatów.